EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO

Bryssel 29.3.2005
KOM(2005) 104 lopullinen

KOMISSION KERTOMUS NEUVOSTOLLE JA EUROOPAN PARLAMENTILLE

RAPORTTI YHTEISÖN LAAJUISEN TARTUNTATAUTIEN EPIDEMIOLOGISEN SEURANNAN JA VALVONNAN VERKOSTON VARHAISVAROITUS- JA REAGOINTIJÄRJESTELMÄN TOIMINNASTA (PÄÄTÖS 2000/57/EY) VUOSINA 2002 JA 2003

{SEC(2005)394}

SISÄLLYSLUETTELO

1. Toimeksianto 3
2. Varhaisvaroitus- ja reagointijärjestelmän oikeusperusta 3
3. Raportti varhaisvaroitus- ja reagointijärjestelmän toiminnasta vuonna 2002 3
3.1. Ilmoitetut tilanteet 3
3.2. Reagointi varhaisvaroituksiin 4
3.3. Järjestelmän saattaminen ajan tasalle ja aktivoinnin peruuttaminen 4
4. Raportti varhaisvaroitus- ja reagointijärjestelmän toiminnasta vuonna 2003 4
4.1. Ilmoitetut tilanteet 4
4.2. Reagointi varhaisvaroituksiin 5
4.3. Järjestelmän saattaminen ajan tasalle ja aktivoinnin peruuttaminen 5
5. Henkilötietojen suoja 5
6. Päätelmät 8
6.1. Yleisiä huomioita 8
6.2. SARS-tapahtumasta saadut kokemukset 9

1. TOIMEKSIANTO

Tartuntatautien seurantaan ja valvontaan liittyvää varhaisvaroitus- ja reagointijärjestelmää koskevassa päätöksessä 2000/57/EY[1] todetaan, että jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten on jätettävä komissiolle joka vuosi viimeistään 31. maaliskuuta analyyttinen kertomus tilanteista ja menettelyistä, joita ne ovat noudattaneet varhaisvaroitus- ja reagointijärjestelmässä (*3 artiklan 1 kohta)*. Siinä myös todetaan, että kertomusten pohjalta komissio tarkastelee vuosiraportissaan varhaisvaroitus- ja reagointijärjestelmän käyttöä ja ehdottaa tarvittaessa siihen muutoksia *(3 artiklan 2 kohta)*.

Jäsenvaltioiden vuosikertomukset ja niihin liittyvän (vuotta 2002 koskevan) komission raportin valmistelu viivästyivät SARS-epidemian aiheuttaman kuormituksen vuoksi; epidemia kehittyi nopeasti maaliskuun 2003 puolivälistä alkaen. Epidemia ja mahdolliseen uuteen epidemiaan valmistautuminen olivat etusijalla asiasta vastaavassa komission yksikössä, ja siihen liittyvät toimet kestivät loppukesään 2003 asti. Tässä komission asiakirjassa raportoidaan varhaisvaroitus- ja reagointijärjestelmän toiminnasta vuosina 2002 ja 2003. Siinä tehdään yhteenveto jäsenvaltioiden toimittamista kertomuksista ja järjestelmän toiminnasta saaduista kokemuksista kyseisellä kaudella.

Tätä raporttia täydentää komission yksiköiden valmisteluasiakirja, josta saa tarkempia teknisiä tietoja varhaisvaroitus- ja reagointijärjestelmään ilmoitetuista tilanteista.

2. VARHAISVAROITUS- JA REAGOINTIJÄRJESTELMÄN OIKEUSPERUSTA

Tartuntatautien epidemiologisen seurannan ja valvonnan verkosto perustettiin yhteisöön Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksellä N:o 2119/98/EY[2], ja varhaisvaroitus- ja reagointijärjestelmä toimii osana sitä. Päätöksessä 2000/57/EY ja etenkin sen liitteessä I todetaan, että varhaisvaroitus- ja reagointijärjestelmää käytetään tilanteissa, jotka ovat yhteisön laajuisesti merkittäviä, ja vahvistetaan järjestelmän toimintamenettelyt.

3. RAPORTTI VARHAISVAROITUS- JA REAGOINTIJÄRJESTELMÄN TOIMINNASTA VUONNA 2002

Jäsenvaltioiden toimittamat tiedot varhaisvaroitus- ja reagointijärjestelmän toiminnasta vuonna 2002 voidaan esittää tiivistettynä seuraavasti.

3.1. Ilmoitetut tilanteet

Vuonna 2002 varhaisvaroitus- ja reagointijärjestelmän kautta ilmoitettiin **52** tilannetta (testi- ja palveluviestejä lukuun ottamatta). Niihin sisältyvät kaikki viestit,

---

[1] EYVL L 21, 26.10.2000, s. 32.
[2] EYVL L 268, 3.10.1998, s. 1.

jotka on toimitettu tartuntatautien terveydenseurantajärjestelmän (HSSCD) verkkosivulla olevan tiedonvaihtosovelluksen välityksellä.

Kaikkien **52 tilannekohtaisen ilmoituksen** tarkastelusta käy ilmi, että 41 tapauksessa (**79 %** tilanteista) viestit lähetettiin ainoastaan tiedoksi ja että vain 10 tilanteesta (**19 %**) ilmoitettiin ”tiedonvaihdon” tasolla, joka aktivoi varhaisvaroitusjärjestelmän (aktivointitaso 1). Vain yhdestä tilanteesta (**2 %**) ilmoitettiin aktivointitasolla 2, eikä järjestelmään tehty **lainkaan** aktivointitason 3 ilmoituksia. Ilmoituksen ajantasaisuus ja epidemian laajuus ilmoitushetkellä annettiin, jos ne olivat tiedossa. Noin 60 prosenttia (18 tilannetta) EU:n jäsenvaltioissa esiintyneistä 32 tilanteesta ilmoitettiin 35 vuorokauden kuluessa epidemian puhkeamisesta ja kyse oli alle 93 tapauksen laajuisista epidemioista.

3.2. Reagointi varhaisvaroituksiin

Jäsenvaltiot eivät aina ilmoittaneet varhaisvaroitus- ja reagointijärjestelmään toimista, joita ne toteuttivat saatuaan ilmoituksen taudin puhkeamisesta. Vain joidenkin jäsenvaltioiden viranomaiset toimittivat tiedot asianomaisille kansallisille ministeriöilleen ja hallintorakenteilleen arvioituaan ensin varhaisvaroitus- ja reagointijärjestelmän kautta saamansa tiedot. Erityistoimenpiteitä toteutettiin ainoastaan muutamissa tapauksissa, koska vaikka tautien puhkeamisella saattoikin olla yhteisönlaajuisia seurauksia, useimmissa tapauksissa tautitilanne saatiin hallintaan paikallisilla tai kansallisilla rutiinitoimenpiteillä. Kolmessa tapauksessa taudin puhkeaminen edellytti kokonaisvaltaisempaa menettelyä ja eri jäsenvaltioiden terveysviranomaisten välisiä yhteyksiä. Nämä tapaukset olivat Kreikassa esiintynyt perikardiitti-myokardiitti, Andorrassa oleskeluun liittynyt virusperäinen suolistotulehdus sekä salmonelloosin (*S. cerro*) puhkeaminen Belgiassa (sairaustapauksia esiintyi myös Ranskassa).

3.3. Järjestelmän saattaminen ajan tasalle ja aktivoinnin peruuttaminen

Käynnissä olevia epidemioita koskevia tietoja päivitettiin vain harvoin. Vain yhdessä tilanteessa (Kreikassa esiintynyt perikardiitti-myokardiitti) varhaisvaroitus- ja reagointijärjestelmän tietoja päivitettiin usein, ja viimeinen ilmoitus sisälsi tiedon epidemian todennäköisestä päättymisestä. Muiden jäsenvaltioiden terveydenhuoltoviranomaiset kiinnittivät tähän tilanteeseen paljon huomiota.

4. RAPORTTI VARHAISVAROITUS- JA REAGOINTIJÄRJESTELMÄN TOIMINNASTA VUONNA 2003

Jäsenvaltioiden toimittamat tiedot varhaisvaroitus- ja reagointijärjestelmän toiminnasta vuonna 2003 voidaan esittää tiivistettynä seuraavasti.

4.1. Ilmoitetut tilanteet

Vuonna 2003 varhaisvaroitus- ja reagointijärjestelmän kautta ilmoitettiin **41** tilannetta (testi- ja palveluviestejä lukuun ottamatta). Niihin sisältyvät kaikki viestit, jotka on toimitettu tartuntatautien terveydenseurantajärjestelmän (HSSCD) verkkosivulla olevan tiedonvaihtosovelluksen välityksellä.

Kaikkien **41 tilannekohtaisen ilmoituksen** tarkastelusta käy ilmi, että 23 tapauksessa (**56 %** tilanteista) viestit lähetettiin ainoastaan tiedoksi ja että 15 tilanteesta (**37 %**) ilmoitettiin ”tiedonvaihdon” tasolla, joka aktivoi varhaisvaroitusjärjestelmän (aktivointitaso 1). Kahdesta tilanteesta (**5 %**) ilmoitettiin aktivointitasolla 2 ja **yhdestä** (**2 %**) aktivointitasolla 3. Jäsenvaltioiden tekemän ilmoituksen ajantasaisuutta ja epidemian laajuutta ilmoitushetkellä kuvaavista tiedoista käy ilmi, että noin 60 prosenttia (14 tilannetta) EU:n jäsenvaltioiden alueella esiintyneistä 25 tilanteesta ilmoitettiin 14 vuorokauden kuluessa oireiden ilmaantumisesta ensimmäisessä tautitapauksessa ja kyse oli alle 15 vahvistetun tapauksen laajuisista epidemioista.

4.2. Reagointi varhaisvaroituksiin

Jäsenvaltiot eivät aina ilmoittaneet varhaisvaroitus- ja reagointijärjestelmään toimista, joita ne toteuttivat saatuaan toisen jäsenvaltion ilmoituksen taudin puhkeamisesta. Saatavilla olevien tietojen mukaan useimmissa ilmoitetuissa tapauksissa jäsenvaltiot eivät kuitenkaan toteuttaneet erityisiä valvontatoimenpiteitä vastauksena ilmoitukseen. Alankomaat totesi, että kaikki varhaisvaroitusilmoitukset helteeseen liittyviä Ranskan kuolemantapauksia lukuun ottamatta mainittiin kansallisen kansanterveys- ja ympäristölaitoksen viikkokokousten pöytäkirjoissa. Pöytäkirjat lähetetään useimmille kansanterveyspalveluille ja lääketieteellisen alan mikrobiologeille Alankomaissa. Itävalta ilmoitti, että varhaisvaroitus- ja reagointijärjestelmän viestit toimitettiin *Early Warning Austria* -sähköpostijärjestelmän välityksellä alueellisille kansanterveyslautakunnille, jotka toimittavat viestit edelleen alueellisille kansanterveysviranomaisille. Viesteistä raportoidaan samaan aikaan tietokeskuksille ja terveysministeriön osastoille.

Kaksi tapausta edellyttivät monimutkaisempaa vastausta tai käynnistivät erityistoimia. Nämä olivat SARS-epidemia, joka oli suuri uhka EU:lle ja vaati kaikkien jäsenvaltioiden koordinoituja toimia, sekä risteilyaluksella puhjennut suolistotulehdus, joka edellytti terveysviranomaisten välisiä pikaisia yhteyksiä ja toi esiin muitakin kysymyksiä aiheuttamansa uhan lisäksi.

4.3. Järjestelmän saattaminen ajan tasalle ja aktivoinnin peruuttaminen

Käynnissä olevista epidemioista toimitettiin järjestelmään päivitettyjä tietoja vain harvoin; tämä koskee myös aktivoinnin peruuttamista koskevia tietoja. Järjestelmää käytettiin kuitenkin kattavasti epidemiologisen tilanteen päivityksiin ja toimenpiteitä koskevaan tiedonvaihtoon SARS-epidemian aikana.

5. HENKILÖTIETOJEN SUOJA

Päätöksessä N:o 2119/98/EY säädetään, että jäsenvaltioiden on toimitettava tartuntatautien epidemiologista seurantaa ja valvontaa koskevia erilaisia tietoja. Näitä ovat esimerkiksi tiedot tartuntatautien esiintymisestä, epidemiatapausten kehittymisestä sekä näiden tautien ehkäisy- ja valvontatoimenpiteistä, jotka on jo toteutettu tai joita aiotaan toteuttaa. Varhaisvaroitus- ja reagointijärjestelmän toiminnassa ei ole koskaan vaihdettu tietoja, joita voitaisiin pitää henkilötietoina. On kuitenkin selvää, että henkilötietojen vaihtaminen varhaisvaroitus- ja reagointijärjestelmän jäsenten välillä saattaa osoittautua välttämättömäksi sellaisten

hätätilanteessa toteutettavien valvontatoimenpiteiden yhteydessä, jotka edellyttävät jäsenvaltioiden välistä koordinointia. Varhaisvaroitus- ja reagointijärjestelmän olisi oltava valmis käsittelemään henkilötietoja Euroopan yhteisön lainsäädännön ja erityisesti jäsenvaltioille osoitetun direktiivin 95/46/EY[3] sekä yhteisöjen toimielimiin ja elimiin sovellettavan asetuksen (EY) N:o 45/2001/EY[4] mukaisesti. Henkilötietoihin voi sisältyä tietoa henkilökohtaisesta terveydentilasta silloin, kun se on tarpeen tehokkaiden ja koordinoitujen valvontatoimien toteuttamiseksi kansanterveysalalla.

Seuraavassa esitetään tiivistelmä varhaisvaroitus- ja reagointijärjestelmän rakenteesta ja toiminnasta sekä viittaukset yhteisön lainsäädännön sisältämiin vaatimuksiin:

(1) Oikeusperustana on päätös N:o 2119/98/EY, jossa määritellyistä kansanterveysviranomaisista muodostuvassa yhteisön verkostossa voidaan käsitellä henkilötietoja.

(2) Tartuntatautien epidemiologisen seurannan ja valvonnan verkoston osat ovat seuraavat:

(a) Valvoja: komission yksikkö, jonka tehtävänä on päätöksen N:o 2119/98/EY täytäntöönpano.

(b) Järjestelmän omistaja: komission yksikkö, joka vastaa päätöksen N:o 2119/98/EY täytäntöönpanosta ja hoitaa tartuntatautien terveydenseurantajärjestelmää (HSCCD) tietojen vaihtamiseksi tartuntatautien epidemiologisen seurannan ja valvonnan verkoston puitteissa.

(c) Käsittelijät:

- yhteisön verkoston jäsenet (jäsenvaltioiden nimeämät rakenteet tai viranomaiset), jotka toimittavat tiedot
- komission yksikkö, jonka tehtävänä on päätöksen N:o 2119/98/EY täytäntöönpano
- varhaisvaroitus- ja reagointijärjestelmän ja HSSCD:n verkkosivujen ylläpitäjät, jotka soveltavat järjestelmän käytön rajoituksia ja päivittävät sitä
- komission ATK-keskus, joka syöttää tiedot järjestelmään päätöksen N:o 2119/98/EY täytäntöönpanosta vastaavan yksikön puolesta.

[3] EYVL L 281, 23.11.1995, s. 31.
[4] EYVL L 8, 12.1.2001, s. 1.

(d) Vastaanottajat:

- komissio
- yhteisön verkoston jäsenet (jäsenvaltioiden nimeämät rakenteet tai viranomaiset)
- muut henkilöt tai organisaatiot, joiden on voitava käsitellä tietoja kansanterveyden suojelemiseen ja tautien torjuntaan tähtäävien toimenpiteiden täytäntöönpanemiseksi.

(3) Direktiivin 95/46/EY täytäntöönpanemiseksi annettua kansallista lainsäädäntöä on noudatettava, kun kansallisia seurantatietoja kerätään jäsenvaltioista. Tietojenkeruu toteutetaan kansallisen vastuunjaon mukaisesti, eikä se kuulu päätöksen N:o 2119/98/EY soveltamisalaan. Tietojenkeruusta vastaavien kansallisten viranomaisten on maansa tietosuojaviranomaiselle antamissaan ilmoituksissa mainittava yhtenä tietojenkeruun tarkoituksena tietojen välittäminen yhteisön verkostolle päätöksessä N:o 2119/98/EY säädettyjen velvoitteiden mukaisesti ja komission tarjoamaa tietoteknistä välinettä (HSSCD) käyttäen.

(4) Päätöksen N:o 2119/98/EY täytäntöönpanosta vastaavan yksikön on toteutettava toimenpiteitä, joilla asetuksen (EY) N:o 45/2001/EY 22 artiklan mukaisesti varmistetaan terveystietojen käsittelyyn soveltuva tietosuojan taso (asetuksen (EY) N:o 45/2001/EY 10 artikla) yhteisön verkostossa. Tätä varten on analysoitu järjestelmän ominaisuudet asetuksen (EY) N:o 45/2001/EY turvallisuusvaatimusten osalta ja on todettu, että organisaatioon ja tekniseen turvallisuuteen liittyviä toimenpiteitä voidaan toteuttaa, jotta:

- parannetaan tiedonsaannin valvontaa
- lujitetaan tietojenvaihtosovelluksen (HSSCD) joidenkin tiedotusmenettelyiden turvallisuutta
- parannetaan varhaisvaroitus- ja reagointijärjestelmän kautta saatujen tietojen käsittelyä.

Jotta henkilötietojen vaihtaminen olisi tarvittaessa mahdollista osana varhaisvaroitus- ja reagointijärjestelmän toimintaa, edellä kohdassa 4 mainittuihin kehittämisaloihin liittyvät toimenpiteet on pantu täytäntöön ja komission tietosuojavaltuutetulle on annettu ilmoitus asetuksen (EY) N:o 45/2001/EY 25 artiklan mukaisesti. Asetuksen (EY) N:o 45/2001 mukaiset viestien käsittelyä koskevat sisäiset säännöt on laadittu ja pantu täytäntöön varhaisvaroitus- ja reagointijärjestelmän toiminnasta vastaavassa yksikössä. Lisäksi jäsenvaltioiden kansanterveysviranomaisten – yhteisön järjestelmästä toimitettujen tietojen vastaanottajan ominaisuudessaan – on dokumentoitava suuntaviivojen täytäntöönpanosta varhaisvaroitus- ja reagointijärjestelmän kautta saatujen tietojen käsittelyä varten.

6. PÄÄTELMÄT

6.1. Yleisiä huomioita

Varhaisvaroitus- ja reagointijärjestelmän kautta välitettyjen viestien sisällön analyysi osoittaa, että ilmoitukset ovat toisinaan viivästyneet tilanteiden esiintymispäivään nähden. Tämä johtuu siitä, että jäsenvaltioiden on oltava varmoja tosiseikoista ja asian merkityksestä yhteisön tasolla ennen virallisen ilmoituksen tekemistä varhaisvaroitus- ja reagointijärjestelmän kautta. Varhaisvaroitus- ja reagointijärjestelmän kautta vuosina 2002 ja 2003 välitettyjen viestien sisällön analyysi viittaa siihen, että ilmoitusprosessissa on tapahtumassa vähittäistä mutta selkeää kehittymistä. Vuonna 2002 monet ilmoitukset koskivat tilanteita, joita oli jo kuvattu tai joista oli jo kirjattu tiedot. Vuonna 2003 ilmoitetuista tilanteista monien osalta ilmoittamisviive saattaa liittyä aikaan, joka vaaditaan riittävien todisteiden keruuseen, jotta tietojen analysoinnista voidaan tehdä merkittäviä johtopäätöksiä. Vuonna 2003 otettiin käyttöön ilmoitusten ajantasaisuuden parantamiseksi tarkistuslista kriteereistä, joilla voidaan arvioida yhteisön laajuisesti merkittäviä tilanteita päätöksen 2000/57/EY liitteen I mukaisesti. Listan käyttö helpottaa yhtenäisempien ja nopeampien ilmoitusten tekemistä tilanteista varhaisvaroitus- ja reagointijärjestelmään. SARS-tapauksista – jotka olivat vallitsevina varhaisvaroitus- ja reagointijärjestelmässä vuonna 2003 ja selvästi yhteisön kannalta merkittäviä – ilmoitettiin järjestelmään hyvin nopeasti.

SARS oli tärkeä testi varhaisvaroitus- ja reagointijärjestelmän käyttökelpoisuudelle. Järjestelmä täytti tehokkaasti institutionaalisen tehtävänsä: sen kautta hälytys saavutti nopeasti kansalliset viranomaiset ja lisäksi se helpotti tiedonvaihtoa, teknisten ja tieteellisten ohjeiden antamista sekä kansallisten kansanterveysviranomaisten yhteisten kantojen laatimista. Varhaisvaroitus- ja reagointijärjestelmän tarjoama neuvottelufoorumi sai paljon kiitosta jäsenvaltioiden viranomaisilta, ja sen tuloksena tehtiin johdonmukaisia kansallisia päätöksiä taudin valvonnasta. Jäljempänä annetaan tarkempi kuvaus järjestelmän toiminnasta SARS-tilanteen aikana.

SARS-epidemiassa tuli esiin myös Euroopan yhteisön kuudennessa tutkimuksen, teknologian kehittämisen ja esittelyn puiteohjelmassa[5] esitetyn eri politiikanaloille tieteellistä tukea tarjoavan uuden välineen hyödyllisyys ja joustavuus. Terveysministereiden 6. toukokuuta 2003 pidetyssä ylimääräisessä kokouksessa kehotettiin komissiota tukemaan taloudellisesti validoitujen diagnostisten testien, hoitomuotojen ja rokotteiden tutkimusta ja kehittämistä. Erityinen ehdotuspyyntö julkaistiin 3. heinäkuuta 2003, vain kaksi kuukautta ministerineuvoston kokouksen jälkeen, ja sen aiheena oli kehittää EU:n kykyä hyödyntää strategisesti tutkimus- ja kehittämisresursseja SARS-epidemian ja samankaltaisten epidemioiden puhjetessa. Ennen ehdotuspyynnön julkaisemista komission yksiköiden ja alan asiantuntijoiden, esimerkiksi SARS-asiantuntijaryhmän, välillä käytiin tiiviitä keskusteluita. EU:n tutkimusbudjetista annettiin seitsemälle tutkimushankkeelle tilapäisrahoitusta yhteensä noin 13,6 miljoonaa euroa. Tarkempia tietoja EU:n rahoittamista hankkeista löytyy seuraavasta osoitteesta: *http://www.cordis.lu/lifescihealth/ssp.htm*.

[5] EYVL L 294, 29.10.2002, s. 1.

Vuosina 2002 ja 2003 ilmoitettuja tapahtumia koskevista viesteistä ei käy ilmi, mitä päätöksen 2000/57/EY liitteessä I esitetyistä kriteereistä jäsenvaltiot pitivät relevantteina ilmoitusta tehdessään. On tärkeää, että ilmoittava viranomainen esittää relevantit kriteerit ilmoituksen tekemiselle, jotta kriteerien relevanssia ja toimivuutta sekä niiden johdonmukaista soveltamista voidaan arvioida. Nyt ollaan toteuttamassa toimia sen varmistamiseksi, että kriteerit esitetään.

Vuonna 2003 kansalliset terveysviranomaiset käyttivät toisinaan varhaisvaroitus- ja reagointijärjestelmää työvälineenä eri tyyppisten tietojen vaihtoon, josta esimerkkinä ovat tilanteisiin nro 12 (lintuinfluenssa Alankomaissa), nro 28 (Länsi-Niilin virus Ranskassa) ja nro 33 (influenssa EU:ssa) liittyvät viestit. Järjestelmää ei kuitenkaan vielä hyödynnetty täysimittaisesti käytännön välineenä tiedon antamiseksi ja saamiseksi niin, että olisi lisätty tietoisuutta ja tietoa tapahtumista kansanterveysviranomaisten yhteistyön puitteissa. Jäsenvaltioiden viranomaiset pohtivat syitä tähän, ja tarvittavista parannuksista tehdään päätelmiä.

Jotkin jäsenvaltiot – mutteivät kaikki – ovat toimittaneet analyyttisiä vuosiraportteja tapahtumista ja sovelletuista varhaisvaroitus- ja reagointijärjestelmän menettelyistä sekä lisäraportteja merkittävistä erityistapahtumista päätöksen 2000/57/EY 3 artiklan mukaisesti. Joidenkin mielestä tällaiset raportit ovat toistoa alkuperäisille ilmoituksille ja raporteille. Lisäraportointia erityistapahtumista pidetään selvästi parempana vain silloin, kun se tuo lisäarvoa alkuperäisen ilmoituksen ja raportin lisäksi.

Tätä samoin kuin monia välttämättöminä pidettyjä toiminnallisia parannuksia ollaan pohtimassa aktiivisesti.

6.2. SARS-tapahtumasta saadut kokemukset

SARS-epidemian aikana varhaisvaroitus- ja reagointijärjestelmä osoittautui hyödylliseksi monin tavoin.

Järjestelmä osoittautui ainutlaatuiseksi välineeksi, jonka avulla pystyttiin toimittamaan luotettavia tietoja nopeasti komissiolle ja järjestelmän jäsenille.

Erityisesti tapahtuman ensivaiheessa varhaisvaroitus- ja reagointijärjestelmällä pystyttiin keräämään erittäin varhaisia ja yksityiskohtaisia ilmoituksia todellisesta ja hyvin vakavasta uhasta.

SARS-epidemian aikana kierrätettyjen viestien sisältö voidaan jakaa kahteen ryhmään:

- viestit, joissa ilmoitettiin jäsenvaltioiden toteuttamista toimenpiteistä epidemian valvomiseksi; näistä saatiin hyödyllisintä tietoa, jotta voitiin koordinoida SARS-toimet kansallisella ja EU:n tasolla

- tapaus- ja päivitysraportit, joista saatiin hyödyllistä lisätietoa ja jotka olivat johdonmukaisia WHO:n myöhemmin julkaisemien raporttien kanssa.

Jäsenvaltiot pitivät näitä viestejä erittäin hyödyllisinä ja halusivat, että jatkossa laadittaisiin tilanneraportteja, jotka tarjoaisivat tilannearvioita päättäjille.

Epidemian luonne ja laajuus synnyttivät nopeasti erittäin paljon viestejä. Epidemian puhkeamisen toisesta viikosta lähtien varhaisvaroitus- ja reagointijärjestelmän postilaatikko ylikuormittui, mikä vaikutti negatiivisesti valvontatoimia koskevien tietojen käsittelyyn ja tulkintaan. Ongelma ratkaistiin perustamalla erityisesti tätä varten tarkoitettu postilaatikko valituille viesteille (esim. tapaus- ja päivitysraportit, viralliset tiedotukset, kokouskutsut, puhelinkonferenssit). Jälkeenpäin perustettiin erityinen toimintamalli, jossa keskityttiin tiedottamis- ja koordinointitoimiin sellaisten erityistapahtumien aikana, jotka vaativat intensiivistä ja pitkäaikaista tiedonvaihtoa.

Näiden parannusten jälkeen odotetaan, että varhaisvaroitus- ja reagointijärjestelmä takaa tehokkaan tiedonvaihdon järjestelmän jäsenten välillä tulevien globaalien hälytysten tai hätätilanteiden aikana.